

MAKTABGACHA TA'LIMDA BOLALARGA CHET TILINI O'QITISHDA UCHRAYDIGAN QIYINCHILIKLAR

Yuldashev Og'abek Komiljon o'g'li
Namangan davlat pedagogika instituti
Yevropa tillari kafedrasi o'qituvchisi
Namangan davlat pedagogika instituti
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabasi
Bozarova Dildora Abdumajid qizi

Annotatsiya: Maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tilini o'rgatishning dolzarb muammolari va ularni yengib o'tish yo'llari yoritilgan. O'yin, musiqa, vizual materiallar, fonetik yondashuv va metodik vositalar orqali bolalarda tilga nisbatan ijobiy munosabat va kommunikativ kompetensiya shakllantirish muhimligi ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: chet tili, maktabgacha ta'lim, o'yin metodikasi, fonetik rivojlanish, motivatsiya, kommunikativ kompetensiya

Abstract: The article highlights the challenges and strategies of teaching foreign languages to preschool children. It emphasizes the importance of using play, music, visual materials, and phonetic techniques to foster positive attitudes and build communicative competence in early learners.

Keywords: foreign language, preschool education, play-based methodology, phonetic development, motivation, communicative competence

Аннотация: В статье рассматриваются актуальные проблемы и пути их решения при обучении иностранному языку детей дошкольного возраста. Подчеркивается важность использования игровых методик, музыки, визуальных материалов и фонетических упражнений для формирования положительной мотивации и коммуникативной компетенции.

Ключевые слова: иностранный язык, дошкольное образование, игровая методика, фонетическое развитие, мотивация, коммуникативная компетенция

Globalizatsiya jarayonida chet tillarini o'rganish dolzarb masalaga aylangan. Ayniqsa, maktabgacha yoshdagi bolalarni chet tiliga bo'lgan qiziqishini shakllantirish, ularni til muhitiga moslashtirish muhim hisoblanadi. Biroq, bu jarayon bir qator muammolar va qiyinchiliklar bilan ham bog'liq.

1. Psixologik va yoshga oid xususiyatlar

Maktabgacha yoshdagi bolalar hali nutq va tafakkur jihatdan to'liq shakllanmagan bo'ladi. Ular uchun ona tilida to'g'ri va ravon gapirishning o'zi ham rivojlanish bosqichida bo'ladi. Shu sababli, bir vaqtning o'zida ikki tilni o'zlashtirish psixologik yuklama bo'lishi mumkin.

2. Til muhitining yetarli emasligi

Chet tilini samarali o'rganish uchun muhit juda muhim. Ko'pgina maktabgacha ta'lim muassasalarida chet tilida muloqot qiladigan mutaxassislar yetishmaydi. Bundan tashqari, bolalarning uyda chet tili bilan shug'ullanish imkoniyati ham cheklangan bo'lishi mumkin.

3. O'qituvchining tayyorgarlik darajasi

Maktabgacha ta'lim muassasalarida ishlovchi pedagoglar doim ham chet tilini puxta bilmasligi yoki metodik jihatdan yetarli darajada tayyorlanmagan bo'lishi mumkin. Bu esa darslar sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

4. O'qitish metodikasi va vositalarining yetishmasligi

Chet tilini o'rgatish uchun maxsus o'yinlar, audiovizual materiallar, interaktiv uslublar zarur. Amaliyotda esa bu vositalarning yetishmasligi darslarni qiziqarli va samarali tashkil etishga to'sqinlik qiladi.

5. Ota-onalar ishtirokining pastligi

Ba'zi holatlarda ota-onalar bu jarayonga befarq qaraydi yoki bolaning chet tiliga bo'lgan qiziqishini qo'llab-quvvatlamaydi. Bu esa bolaning motivatsiyasini pasaytiradi. Maktabgacha yoshda, ingliz tilini o'qitishda, bolalar asta-sekin kommunikativ kompetentsiya asoslarini rivojlantiradilar, bu ingliz tilini o'rganishning dastlabki

bosqichida quyidagi jihatlarni o'z ichiga oladi:

- fonetik nuqtai nazardan to'g'ri takrorlash qobiliyati inglizcha so'zlar o'qituvchi, ona tili yoki ma'ruzachining orqasida, ya'ni eshitish diqqatini, fonetik eshitish va to'g'ri talaffuzni bosqichma-bosqich shakllantirish;
- inglizcha so'z boyligini o'zlashtirish, birlashtirish va faollashtirish;

ma'lum miqdordagi sodda grammatik tuzilmalarni o'zlashtirish, izchil bayon tuzish. Metodika to'g'ridan-to'g'ri ta'lim tadbirlarini o'tkazish bolalarning til qobiliyatlari tuzilishining yoshi va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda qurilishi va ularning rivojlanishiga yo'naltirilgan bo'lishi kerak. Chet tilida muloqot motivatsiya va yo'naltirilgan bo'lishi kerak. Bolada chet tiliga nisbatan ijobiy psixologik munosabatni yaratish kerak va bunday ijobiy motivatsiyani yaratish usuli o'ynashdir. O'yin - bu ham tashkil etish shakli, ham bolalar ma'lum miqdorda to'planadigan darslarni o'tkazish usuli inglizcha so'z boyligi, ko'plab she'rlar, qo'shiqlar, qofiyalarni sanash va boshqalarni o'rganing. Darslarni o'tkazishning ushbu shakli til ko'nikmalarini va nutq qobiliyatlarini o'zlashtirish uchun qulay sharoit yaratadi. O'yin faoliyatiga ishonish qobiliyati chettilida nutq uchun tabiiy turtki berishga, hatto eng oddiy iboralarni ham qiziqarli va mazmunli qilishga imkon beradi. Chet tilini o'qitishda o'ynash ta'lim faoliyatiga zid emas, balki u bilan organik ravishda bog'liqdir. To'g'ridan-to'g'ri ta'lim faoliyatidagi o'yinlar epizodik va yakka bo'lmasligi kerak. Tilni o'rganish jarayonida boshqa tadbirlarni birlashtiradigan va Talqin va tadqiqotlar respublika ilmiy-uslubiy jurnali birlashtiradigan uchidan uchigacha o'yin texnikasi zarur. O'yin metodikasi xayoliy vaziyatni yaratishga va bola yoki o'qituvchi tomonidan ma'lum bir rolni qabul qilishga asoslangan. Ritmik musiqa o'yinlari-

bu har qanday an'anaviy o'yinlar, masalan sheriklar tanlovi bilan raqs tushadigan raqslar, bu muloqot qobiliyatlarini o'zlashtirishga emas, balki nutqning fonetik va ritmomelodik jihatlarini yaxshilashga va til ruhiga botish uchun yordam beradi, masalan: "Yong'oqlar va may", "Siz nima? ism", "Menga do'stlarim yoqadi", "Eshitgan, elkama, tizza va oyoq barmoqlari" va boshqalar.

Xulosa qilib aytganda Maktabgacha ta'limda chet tilini o'qitish – muhim va murakkab jarayon. Uni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun o'qituvchilarning malakasini oshirish, til muhitini yaratish, ota-onalar bilan hamkorlikni kuchaytirish va zamonaviy ta'lim vositalaridan keng foydalanish zarur. Faqat shu holda bolalarda chet tiliga bo'lgan ijobiy munosabat va mustahkam bilimlar shakllanishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Brewster, J., Ellis, G., & Girard, D. (2019). *The Primary English Teacher's Guide* (4-bosq.). Pearson Education.
2. Cameron, L. (2001). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge University Press.
3. Garcia, O., & Li Wei. (2014). *Translanguaging: Language, Bilingualism and Education*. Palgrave Macmillan.
4. Krashen, S. (1985). *The Input Hypothesis: Issues and Implications*. Longman.
5. Lightbown, P. M., & Spada, N. (2020). *How Languages Are Learned* (5-bosq.). Oxford University Press.
6. Nikolov, M. (2016). *Teaching Young Language Learners: An Activity-Based Approach*. Oxford University Press.
7. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. (2022). "Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida chet tillarini o'qitishni rivojlantirish konsepsiyasi."
8. Komiljon o'g, O. A. Y. (2024). METHODS OF EFFECTIVE DEVELOPMENT OF LISTENING SKILLS IN STUDENTS WHO DO NOT MAJOR IN A FOREIGN LANGUAGE. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(12), 554-558.